

Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық
университеті

БЕКІТЕМІН

Оқу жұмыстары жөніндегі проректор

Губашев Н.М.

Хаттама № 2 « 25 » 09 2023 ж.

Университет ішілік оқу басылымдарды
даярлау мен рәсімдеу бойынша

ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

Орал, 2023

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	3
1. Оқу басылымдарының құрылымы.....	4
2. Оқу басылымдарына қойылатын талаптар.....	5
3. Оқу басылымдарын дайындау тәртібі.....	5
4. Қосымшалар.....	8

КІРІСПЕ

Оқу басылымы – оқуға және оқытуға ыңғайлы нысанда баяндалған және оқытудың әртүрлі сатысындағы білім алушыларға есептелген ғылыми немесе қолданбалы сипаттағы жүйеленген мәліметтерді қамтитын басылым..

Оқу ұсынымдарында оқу басылымын дайындау құрылымы, олардың мазмұнына қойылатын негізгі талаптар, Оқу басылымының құрылымдық элементтері, мәтінді құрастыру, оны дидактикалық және әдістемелік өңдеу, библиографиялық сілтемелерде библиографиялық сипаттаманы ресімдеу, оқу тапсырмаларының түрлері мен нысандары, оқу басылымдарын сараптамалық бағалау және сын-пікір беру, авторлық қолжазбаны ресімдеуге қойылатын техникалық талаптар және т.б. қарастырылады.

Оқу басылымы оқытудың негізгі құралы болып табылады, оның мазмұнының сапасынан мамандарды даярлау деңгейі байланысты.

Оқу басылымы – білім алушыларды пәннің мазмұнымен, белгілі бір білім саласының жай-күйімен және даму перспективаларымен таныстыруға қызмет ететін оқыту құралдары жүйесінің маңызды элементі.

Оқу басылымдарының көмегімен (оның ішінде тапсырмалар мен жаттығулар жинақтары, зертханалық семинарлар, жобалау құралдары, оқу сөздіктері және т.б.) алынған білім бекітіліп, оларды қолдану дағдылары дамиды.

Оқу басылымдары білім алушыларға өзіндік жұмысты нәтижелі ұйымдастыруға көмектеседі, өйткені олар пәнді меңгеру әдістерінің сипаттамасын, әртүрлі сабақтарға дайындықты, әртүрлі тапсырмаларды орындауды қамтиды.

1. Оқу басылымдарының құрылымы

Оқу басылымын ресімдеу кезінде оның сапасын арттыру, ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелерін енгізу тиімділігін жетілдіру және білім алушылардың даярлық деңгейін арттыру мақсатында мынадай ресімдеу құрылымын ұстану қажет:

Бас (титулдық) парақ

Қысқартулар тізімі

Мазмұны

Кіріспе

Негізгі бөлім

Қорытынды

Қолданылған әдебиеттер тізімі.

Титулдық парақта мынадай атрибуттар болуы тиіс: әзірлеуші ұйымның атауы, автордың (авторлардың) Т.А.Ә., басылымның атауы. Титул парағы беттердің жалпы нөмірленуіне кіреді. Бет нөмірі титулдық параққа қойылмайды (*Қосымша 1*).

Титул парағының артқы жағында авторлардың аты-жөні, ұйымның атауы, сын-пікір берушілердің ғылыми дәрежелері мен лауазымдары, аннотация, ЭОЖ, КБЖ және ISBN көрсетіледі (*Қосымша 2*).

Мазмұны оқырманға оқу басылымында белгілі бір материалды табуға мүмкіндік береді және титулдық парақтан және қысқартулар тізімінен кейін орналасады. Мазмұны оқу басылымының құрылымы туралы түсінік береді.

Оқу басылымдары үшін мәтіннің мынадай жалпы құрылымы қабылданған: бөлім, бөлімше, тарау, параграф, тармақша.

Кіріспе оқырыманды оқу басылымымен одан әрі жұмыс істеуге бағыттайды. Онда негізгі бастапқы ұғымдар баяндалады және негізгі терминология ашылады, әдеби көздер мен эксперименттік мәліметтерге шолу жасалады.

Негізгі бөлігі. Жұмыстың мазмұны оның атауына сәйкес келуі керек. Оқу басылымын жазу кезінде жалпы қабылданған белгілер қолданылады.

Иллюстрациялары бар негізгі мәтінді келесі ретпен ұсыну ұсынылады: тараулар (бөлімдер), тараудың аннотациясы (негізгі міндеттер мен қысқаша мазмұн), параграфтар (иллюстрациялармен және т.б.), тармақшалар, негізгі терминдер, ұғымдар, бақылау сұрақтары.

Тарауларды, параграфтарды, суреттерді, кестелерді және т.б. араб цифрларымен үздіксіз нөмірлеу ұсынылады, мысалы, I тарау, 1.1 параграф, I.1.1 тармақша.

2. Оқу басылымдарына қойылатын талаптар

Оқу басылымдарын дайындау кезінде келесі ережелерді басшылыққа алу ұсынылады.

Оқу басылымдарының материалдары электрондық және қағаз жеткізгіштерде ұсынылуы тиіс.

Материалдар баспа түрінде (1 дана) және Word редакторында электронды түрде ұсынылады:

- бір жақты басып шығару, Times New Roman гарнитурасы, кегль 14;
- нөмірлеу 3 беттен басталады, беттің төменгі ортасында орналасады;
- беттердің нөмірленуі қолжазба терілген қаріппен қойылады;
- өріс жиегі парақтың барлық жағынан 2,5 см.;
- жоларалық интервал – 1 (бір);
- мәтінді ені бойынша (көлденеңінен) туралау;
- тақырыптар қалың қаріппен ерекшеленеді, тараулар мен бөлімдер – бас әріптермен жазылады;
- әдебиеттер тізімі оқу басылымының соңында ресімделеді, онда 5-тен көп емес негізгі және 10-нан көп емес қосымша дереккөздер көрсетіледі (*Қосымша 3*).

3. Оқу басылымдарын дайындау тәртібі

Білім беру қызметінде пайдалануға ұсынылатын оқу басылымдары мазмұнының МЖМС талаптарына, типтік оқу жоспарлары мен бағдарламаларына, ғылыми зерттеулерге, білім алушыларды оқыту, дамыту мақсаттарына, қазіргі заманғы талаптарға сәйкестігін бағалау жүргізіледі.

Оқу басылымын әзірлеу тәртібі 1-суретте көрсетілген.

Білім беру менеджменті және мониторинг басқармасы (ББМжМБ) оқу басылымының құрылымы мен мазмұнының талаптарға сәйкестігіне сараптама жүргізеді.

Автор (авторлық ұжым) университеттің Оқу-әдістемелік кеңесінің (ОӘК) кезекті отырысына дейін кемінде 15 жұмыс күні бұрын ББМжМБ-на мынадай материалдарды ұсынуы тиіс:

- оқу (электрондық) басылымының баспа және электрондық нұсқасы (Ақпараттық-білім беру (АББО) және Жарнама-баспа орталықтарымен (ЖБО) келісілген);
- ASAP жүйесінде StrikePlagiarism.com бағдарламасында тексеру есебі (СМЖ.09.ҚЕ.06. сәйкес ұқсастық Коэффициенті K1 – 35% артық емес, ұқсастық Коэффициенті K2 – 4% артық емес);
- екі сын-пікір – ішкі* и сыртқы**;
- Жоғары мектеп/Орталық отырысының және институт Кеңесінің отырысының хаттамасынан үзінді.

Көрсетілген құжаттар болған кезде және оқу басылымының мазмұны талаптарға сәйкес келген жағдайда, жұмыс ОӘК-де қарауға жіберіледі.

Оқу-әдістемелік кеңестің шешімі оң болған жағдайда жұмыс басылым үшін ЖБО-на жіберіледі.

Сын-пікір берушіге қойылатын талаптар:

Тиісті біліктіліктің болуы

Бұл шарт оқу басылымын бағалайтын сын-пікір берушінің тақырыпты түсінуі, сәйкесінше оқу және ғылыми еңбектері, білімі, оқу басылымының мазмұнына сәйкес өзінің мамандануы шеңберінде білімі мен дағдыларының болуы керек дегенді білдіреді.

Басқалардың еңбектерін объективті бағалай білуі

Бұл критерий оқу басылымының авторларына қатысты біржақтылыққа жол берілмейтіндікті білдіреді. Сын-пікір беруші оқу басылымының материалын адекватты және объективті бағалауы тиіс.

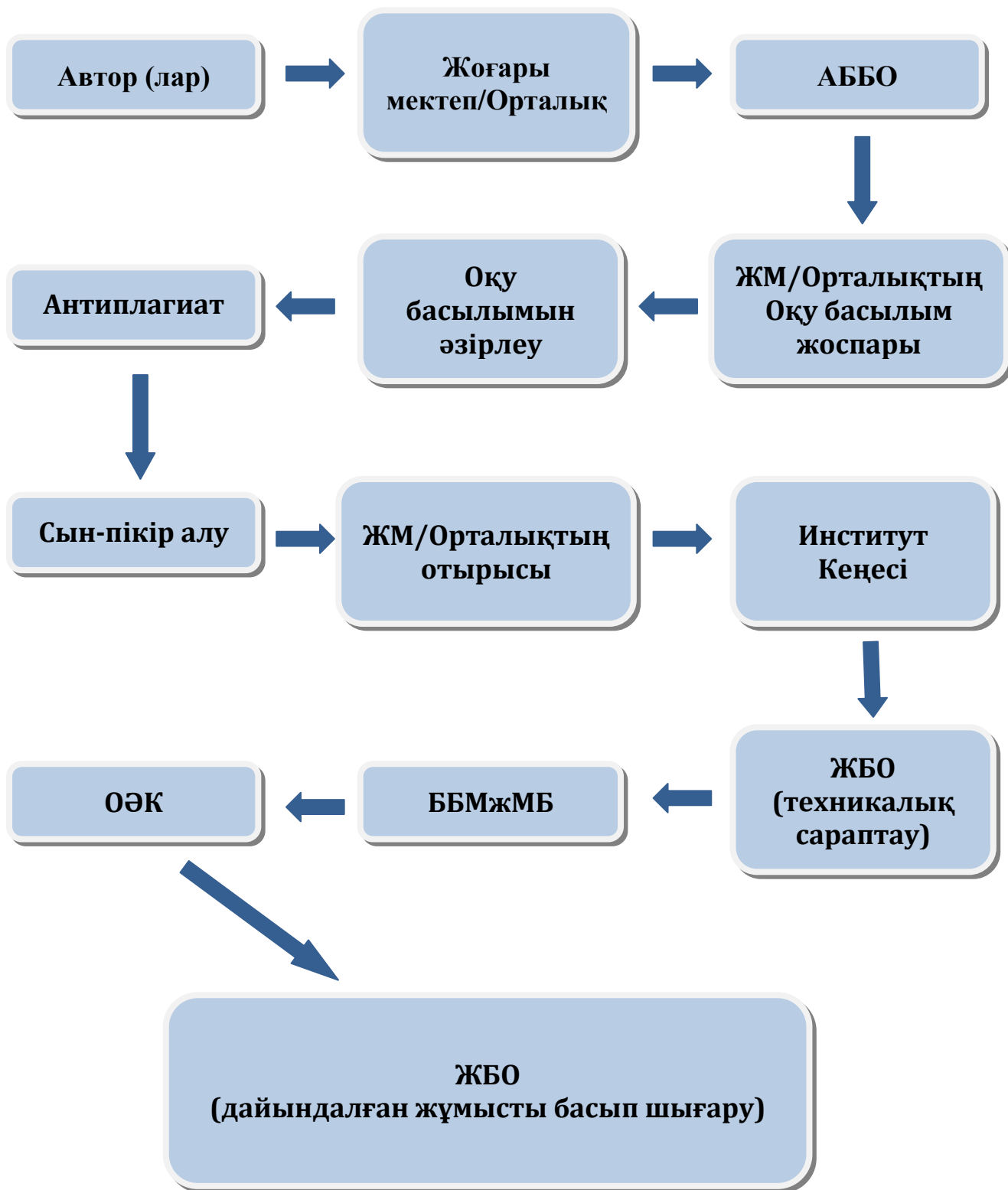
Сын-пікірді сауатты құрастыру және рәсімдеу қабілеті

Бұл постулат сын-пікір жазу саласында тиісті жұмыс тәжірибесінің болуы туралы талапқа көбірек қатысты. Сын-пікір беруші осы құжатқа қойылатын негізгі талаптарды білуі, оны сауатты және дұрыс дайындау және рәсімдей білуі керек.

*Ішкі сын-пікір беруші – сын-пікірдің авторы сын-пікір берілетін жұмыс саласының маманы болуы қажет. Қарастырылатын жұмыс бағыты бойынша ішкі сын-пікір беруші болмаған жағдайда, ол екі сыртқы сын-пікір берушімен ауыстырылады.

**Сыртқы сын-пікір беруші – бұл қарастырылып отырған оқу басылымының авторының оқу және зерттеу бағытына сәйкес оқу-ғылыми салада қажетті теориялық/практикалық білім деңгейі бар маман.

Объективті сын-пікір беру үшін ішкі/сыртқы сын-пікір беруші таңдалған білім саласының негізгі мәселелерін шешу үшін енгізілген заманауи әзірлемелер туралы ақпаратты иеленуге міндетті.

Сурет 1 – Оқу басылымын әзірлеудің графикалық сипаттамасы

**Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-
техникалық университеті**

Автор(лар)дың Т.А.Ә.

Оқу басылымының атауы

Орын, жыл

ISBN бар оқу басылымның титулдық бетінің теріс жағын рәсімдеу үлгісі

ӘОЖ: 631.1(072)

КБЖ: 456.8

К 89

Оқу құралын Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан
аграрлық-техникалық университетінің
Оқу-әдістемелік кеңесі басып шығаруға ұсынды
(хаттама № __ « __ » __ 202 __ жыл)

Сын-пікір берушілер: **Гизатова А.И.**, э.ғ.д., Жәңгір хан атындағы
Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық
университетінің профессоры
Капанова С.Т., э.ғ.д, Батыс Қазақстан
инженерлік-гуманитарлық университетінің
профессоры

Казамбаева А.М.

К 89 Машина жасау кәсіпорыдарындағы экономиканы және өндірісті
ұйымдастыру: оқу құралы / А.М. Казамбаева, – Орал: Жәңгір хан атындағы Бат-
Қаз. агр.-техн.ун-т, 2023. – 167 б.

ISBN 978-601-281-126-1

Түйінде басылымның мазмұны мен артықшылықтары туралы ақпаратты
қамтиды. Түйіндемеде басылымға арналған білім алушылардың бейіндік бағыты
көрсетілуі керек.

ISBN 978-601-281-126-1

ӘОЖ: 631.1(072)

КБЖ: 456.8

© Казамбаева А.М., 2023
© Жәңгір хан атындағы Батыс
Қазақстан аграрлық-техникалық
университеті, 2023

Библиографиялық сипаттамаларға мысал
(Пайдаланылған дереккөздерді рәсімдеу МЕМС 7.1-2003
Библиографиялық жазба талаптарына сәйкес жүргізіледі)

Заңнамалық материалдар

1. Правительство Республики Казахстан. Об утверждении Программы по формированию и развитию национальной системы РК на 2005-2015 годы: Постановление от 25 апреля 2005 г. № 387. // САПП РК – 2005. – № 16.

Бір, екі, үш автордың кітаптарына сипаттама

2. Двинянинова, Г. С. Комплимент: Коммуникативный статус или стратегия в дискурсе [Текст] / Г. С. Двинянинова // Социальная власть языка: сб. науч. тр. / Воронеж. межрегион. ин-т обществ. наук, Воронеж. гос. ун-т, Фак. романо-герман. истории. – Воронеж, 2011. – С.101– 106. – Библиогр. : – С.105-106.

3. Верщака, А. Л. Биология моря [Текст] / А. Л. Верщака., А. П. Иванов – М.: Научный мир, 2018. – 192 с.

4. Фиалков, Н. Я. Физическая химия неводных растворов [Текст] / Н.Я. Фиалков, А.Н. Житомирский, Ю. Н. Тарасенко. – Л.: Химия, 2019. – 376 с.

Бірнеше томдардың басылымдары

5. Казьмин, В. Д. Справочник домашнего врача [Текст]. В 3 ч. Ч. 2. Детские болезни / В. Казьмин. – М. : АСТ : Астрель, 2002. – 503, [1] с. : ил. ; 21 см. – 8000 экз. – ISBN 5-17-011143-6 (АСТ) (в пер.). – 144 с.

Халықаралық конференциялар жинағындағы материалдар

6. Халимов, Н. Ш. Методы определения эффективности промышленных предприятий [Текст] / Н. Ш. Халимов // Материалы международной научно-практической конференции «Конкурентоспособность экономики Казахстана: ускоренная модернизация национальной экономики и развития корпоративных структур». – Алматы : МАБ, 2010. – С.251-255.

Ғылыми-зерттеу жұмыстарының есептері

7. Формирование генетической структуры стада [Текст] : отчет о НИР (промежуточ.) : 42-44 / Всерос. науч.-исслед. ин-т животноводства ; рук. Попов В. А. ; исполн.: Алешин Г. П. [и др.]. – М. : 2001. – 75 с. – Библиогр. : – С.72-74. – № ГР 01840051145. – Инв. № 04534333943.

Газеттер

8. Петров, В.Г. Богато то общество, в котором дороги люди: монолог о главном [Текст] / В.Г. Петров // Липецкая газета. – 2004. – 7 апр.

Диссертациялар

9. Белозеров, И. В. Религиозная политика Золотой Орды на Руси в XIII-XIV вв. [Текст] : дис. ... канд. ист. наук : 07.00.02 : защищена 22.01.02 : утв. 15.07.02 / Белозеров И. В. – М. : 2002. – 215 с. – Библиогр. : – С.202-213. – № 04200201565.

Патенттік құжаттар

10. Приемопередающее устройство [Текст] : пат. 2187888 Рос. Федерация: МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00/ Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-ислед. ин-т связи. – № 2000131736/09; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.). – 3 с: ил.

Электронды ресурстар

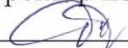
11. Московский государственный архив: [Электронный ресурс]. – М., 1990. URL: <http://www.mga.ru>. (Дата обращения: 21.12.2008).

Западно Казахстанский аграрно-технический университет
имени Жангир хана

УТВЕРЖДАЮ

Проректор по учебной работе

 Губашев Н.М.

Протокол № 2 от «25» 09 2023г.

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ

по подготовке и оформлению внутривузовских
учебных изданий

Уральск, 2023

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ.....	3
1. Структура учебных изданий.....	4
2. Требования к учебным изданиям.....	5
3. Порядок разработки учебных изданий.....	5
4. Приложения.....	8

ВВЕДЕНИЕ

Учебное издание – издание, содержащее систематизированные сведения научного или прикладного характера, изложенные в форме, удобной для изучения и преподавания, рассчитанное на обучающихся разной ступени обучения.

В учебных рекомендациях рассматривается структура подготовки учебного издания, основные требования к их содержанию, структурные элементы учебного издания, конструирование текста, его дидактическая и методическая обработка, оформление библиографического описания в библиографических ссылках, виды и формы учебных заданий, экспертная оценка и рецензирование учебных изданий, технические требования к оформлению авторской рукописи и др.

Учебное издание главное средство обучения, от качества содержания которого зависит уровень подготовки специалистов.

Учебное издание – важный элемент системы средств обучения, который служит для ознакомления обучающихся с содержанием дисциплины, состоянием и перспективами развития определенной области знаний.

С помощью учебных изданий (в том числе, сборников задач и упражнений, лабораторных практикумов, пособий по проектированию, учебных словарей и др.) закрепляются полученные знания и развиваются навыки их применения.

Учебные издания помогают обучающимся продуктивно организовать самостоятельную работу, так как включают характеристику методов овладения дисциплиной, подготовки к разным видам занятий, выполнения различных заданий.

1. Структура учебных изданий

При оформлении учебного издания в целях повышения ее качества, совершенствования эффективности внедрения результатов научно-исследовательских работ и повышения уровня подготовки обучающихся следует придерживаться следующей структуры оформления:

Титульный лист
Перечень сокращений
Оглавление
Введение
Основная часть
Заключение
Список использованной литературы.

Титульный лист должен содержать следующие атрибуты: наименование организации разработчика, Ф.И.О. автора (авторов), наименование издания. Титульный лист включается в общую нумерацию страниц. Номер страницы на титульном листе не проставляется (*Приложение 1*).

На оборотной стороне титульного листа указываются инициалы и фамилия авторов, наименование организации, ученые степени и звания рецензентов, аннотация, УДК, ББК и ISBN (*Приложение 2*).

Содержание (Оглавление) позволяет читателю найти тот или иной материал в учебном издании и располагается после титульного листа и перечня сокращений. Оглавление дает представление о структуре учебного издания.

Для учебных изданий общепринята следующая организация текста: часть, раздел, глава, параграф, подпараграф.

Введение ориентирует читателя в его дальнейшей работе с учебным изданием. В нем излагаются основные исходные понятия, и раскрывается основная терминология, приводится обзор литературных источников и экспериментальных данных.

Основная часть. Содержание работы должно соответствовать ее названию. При написании учебного издания используются общепринятые обозначения.

Основной текст с иллюстрациями рекомендуется излагать в следующей последовательности: главы (разделы), аннотация главы (основные задачи и краткое содержание), параграфы (с иллюстрациями и др.), подпараграфы, основные термины, понятия, контрольные вопросы.

Рекомендуется сквозная нумерация арабскими цифрами глав, параграфов, рисунков, таблиц, и др. Например, глава I, параграф 1.1, под параграф I.1.1.

2. Требования к учебным изданиям

При подготовке учебных изданий рекомендуется руководствоваться следующими правилами.

Материалы учебных изданий должны предоставляться на электронном и бумажном носителях.

Материалы предоставляются в печатном (1 экземпляр) и электронном виде в редакторе Word:

- печать односторонняя, гарнитура Times New Roman, кегль 14;
- нумерацию начинать с 3 стр., располагают внизу по центру страницы;
- нумерация страниц выставляется таким же шрифтом, каким набрана рукопись;
- поля 2,5 см. со всех сторон листа;
- межстрочный интервал – одинарный;
- выравнивание текста по ширине;
- заголовки выделяются жирным шрифтом, главы и разделы – прописными буквами;
- список литературы оформляется в конце учебного издания, где указывается не более 5 основных и не более 10 дополнительных источников (*Приложение 3*).

3. Порядок разработки учебных изданий

Проводится оценка соответствия содержания предлагаемых к использованию в образовательной деятельности учебных изданий требованиям ГОСО, типовым учебным планам и программам, научным исследованиям, целям обучения, развития обучающихся, современным требованиям.

Порядок разработки учебного издания приведен на рисунке 1.

Управление менеджмента и мониторинга образования (УМиМО) проводит экспертизу на соответствие структуры и содержания учебного издания требованиям.

Автор (авторский коллектив) должен предоставить в УМиМО как минимум за 15 рабочих дней до очередного заседания Учебно-методического совета (УМС) университета следующие материалы:

- распечатанный и электронный вариант учебного (электронного) издания (согласованный с Информационно-образовательным (ИОЦ) и Рекламно-издательским центрами (РИЦ));
- отчет подобия в системе ASAP с помощью программы StrikePlagiarism.com (коэффициент подобия K1 не более 35%, коэффициент подобия K2 не более 4 % в соответствии с СМК.09.ПД.06);
- две рецензии – внутренняя* и внешняя**;
- выписка из протокола заседания Высшей школы/Центра и заседания Совета института.

При наличии указанных документов и соответствия содержания учебного издания требованиям, работа допускается к рассмотрению на УМС.

При положительном решении Учебно-методического совета работа направляется в РИЦ для издания.

Требования, предъявляемые к рецензенту:

Наличие соответствующей квалификации

Данное условие означает, что рецензент, который будет оценивать учебное издание, должен разбираться в теме, иметь соответствующие учебно-научные труды, образование, иметь знания и навыки в рамках специализации в соответствии содержания учебного издания.

Умение объективно оценивать чужие труды

Это критерий означает, что предвзятость по отношению к авторам учебного издания недопустима. Рецензент должен адекватно и объективно оценивать материал учебного издания.

Умение грамотно составлять и оформлять рецензию

Данный постулат больше относится к требованию о наличии соответствующего опыта работы в сфере написания рецензии. Рецензент должен знать основные требования, предъявляемые к данному документу, уметь грамотно и правильно его составлять, оформлять.

*Внутренний рецензент – автор рецензии, специалист в той области, к которой относится рецензируемая работа. При отсутствии внутреннего рецензента по направлению, он заменяется двумя внешними рецензентами.

**Внешний рецензент – это специалист, обладающий необходимым уровнем теоретических/практических знаний в учебно-научной отрасли по направлению обучения и исследования автора рассматриваемого учебного издания.

Для составления объективной рецензии, внутренний/внешний рецензент обязан владеть информацией о современных разработках, внедряемых для решения основных проблем выбранной области знаний.

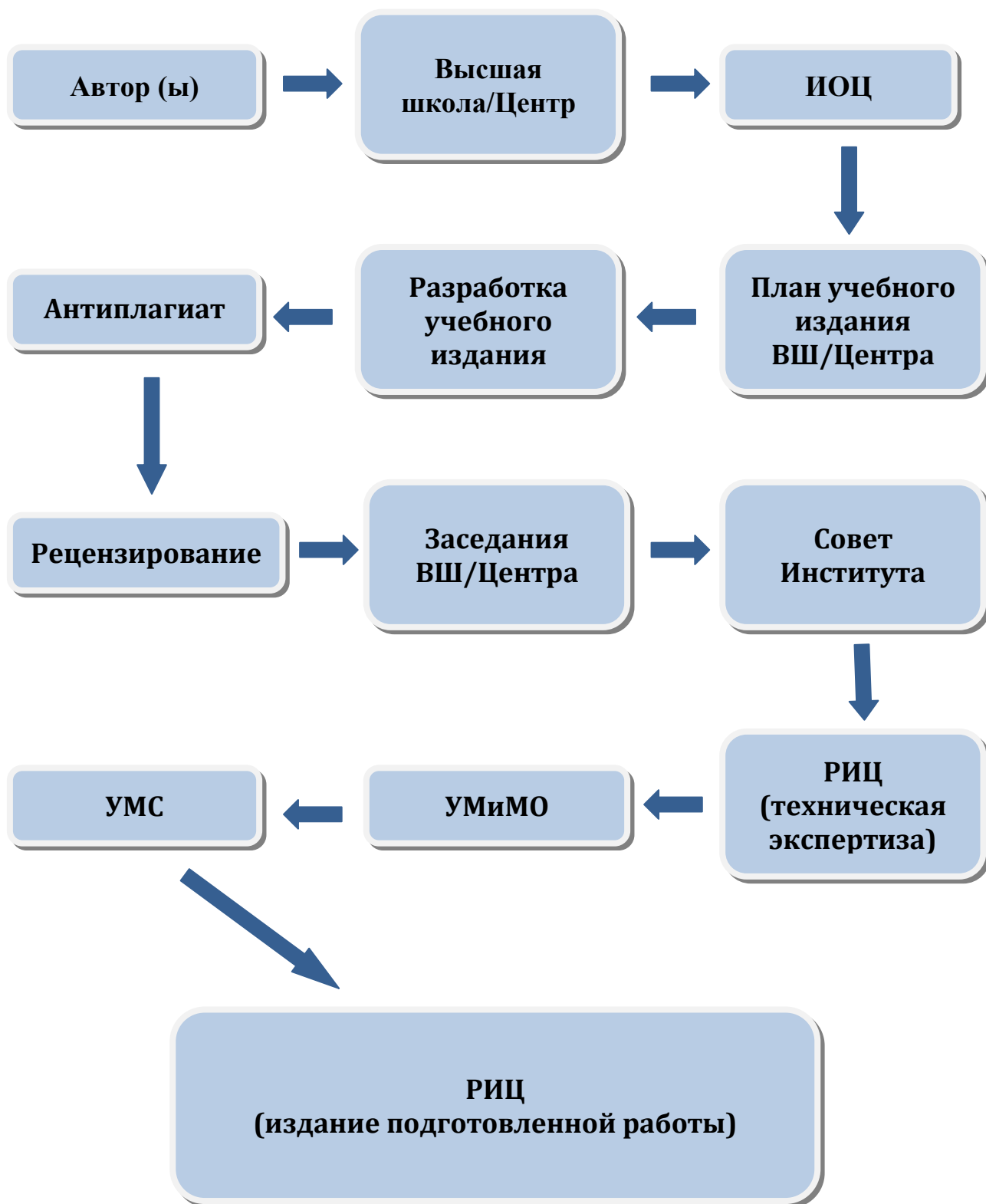

Рисунок 1 – Графическое описание разработки учебного издания

**Западно Казахстанский аграрно-технический университет
имени Жангир хана**

Ф.И.О. автор(ов)а

Название учебного издания

Место, год

Образец оформления оборота титульного листа учебного пособия с ISBN

УДК: 631.1(072)

ББК: 456.8

К 89

**Учебное пособие рекомендовано к изданию
Учебно методическим советом Западно-Казахстанского
аграрно-технического университета имени Жангир хана
(протокол №__ от «__» _____ 202__ года)**

Рецензенты: **Гизатова А.И.**, д.э.н, профессор
Западно-Казахстанского аграрно-технического
университета имени Жангир хана
Капанова С.Т., д.э.н., профессор
Западно-Казахстанского инженерно-гуманитарного
университета

Казамбаева А.М.

К 89 Экономика и организация производства на машиностроительных
предприятиях: учебн. пособие / А.М. Казамбаева, – Уральск: Зап-Каз. агр.-
техн.ун-т им Жангир хана, 2023. – 167 с.

ISBN 978-601-281-126-1

Аннотация, которая включает сведения о содержании и достоинствах
учебного издания. В аннотации следует указывать профиль подготовки
обучающихся, для которых предназначено издание.

ISBN 978-601-281-126-1

УДК: 631.1(072)

ББК: 456.8

© Казамбаева А.М., 2023

© Западно-Казахстанский аграрно-
технический университет имени
Жангир хана, 2023

Примеры библиографического описания

(Оформление использованных источников производится соблюдением требований ГОСТ 7.1-2003 Библиографическая запись)

Законодательные материалы

1. Правительство Республики Казахстан. Об утверждении Программы по формированию и развитию национальной системы РК на 2005-2015 годы: Постановление от 25 апреля 2005 г. № 387. // САПП РК – 2005. – № 16.

Описание книг одного, двух, трех авторов

2. Двинянинова, Г. С. Комплимент: Коммуникативный статус или стратегия в дискурсе [Текст] / Г. С. Двинянинова // Социальная власть языка: сб. науч. тр. / Воронеж. межрегион. ин-т обществ. наук, Воронеж. гос. ун-т, Фак. романо-герман. истории. – Воронеж, 2011. – С.101– 106. – Библиогр. : – С.105-106.

3. Верщака, А. Л. Биология моря [Текст] / А. Л. Верщака., А. П. Иванов – М.: Научный мир, 2018. – 192 с.

4. Фиалков, Н. Я. Физическая химия неводных растворов [Текст] / Н.Я. Фиалков, А.Н. Житомирский, Ю. Н. Тарасенко. – Л.: Химия, 2019. – 376 с.

Издание из нескольких томов

5. Казьмин, В. Д. Справочник домашнего врача [Текст]. В 3 ч. Ч. 2. Детские болезни / В. Казьмин. – М. : АСТ : Астрель, 2002. – 503, [1] с. : ил. ; 21 см. – 8000 экз. – ISBN 5-17-011143-6 (АСТ) (в пер.). – 144 с.

Статьи из сборников международных конференции

6. Халимов, Н. Ш. Методы определения эффективности промышленных предприятий [Текст] / Н. Ш. Халимов // Материалы международной научно-практической конференции «Конкурентоспособность экономики Казахстана: ускоренная модернизация национальной экономики и развития корпоративных структур». – Алматы : МАБ, 2010. – С.251-255.

Отчеты о научно-исследовательской работе

7. Формирование генетической структуры стада [Текст]: отчет о НИР (промежуточ.) : 42-44 / Всерос. науч.-исслед. ин-т животноводства; рук. Попов В. А. ; исполн.: Алешин Г. П. [и др.]. – М. : 2001. – 75 с. – Библиогр. : – С.72-74. – № ГР 01840051145. – Инв. № 04534333943.

Газеты

8. Петров, В.Г. Богато то общество, в котором дороги люди: монолог о главном [Текст] / В.Г. Петров // Липецкая газета. – 2004. – 7 апр.

Диссертации

9. Белозеров, И. В. Религиозная политика Золотой Орды на Руси в XIII-XIV вв. [Текст]: дис. ... канд. ист. наук: 07.00.02 : защищена 22.01.02 : утв. 15.07.02 / Белозеров И. В. – М, 2002. – 215 с. – Библиогр. : – С.202-213. – № 04200201565.

Патентные документы

10. Приемопередающее устройство [Текст] : пат. 2187888 Рос. Федерация: МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00/ Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-ислед. ин-т связи. – № 2000131736/09; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.). – 3 с: ил.

Электронные ресурсы

11. Московский государственный архив: [Электронный ресурс]. – М., 1990. URL: <http://www.mga.ru>. (Дата обращения: 21.12.2008).